

2. Els resultats del 2023 per demarcacions: un creixement menys dispers

La dinàmica del VAB el 2023 a les demarcacions catalanes ha presentat un canvi notable respecte dels anys anteriors. Així, mentre el 2022 foren elevades les diferències entre la que més va augmentar (Girona, amb un 8,1 %) i la que presentà el menor increment (Tarragona, amb un 5,0 %), el 2023 aquelles s'han reduït clarament (Lleida és la que menys va créixer, amb un 2,1 %, enfront d'avenços pràcticament similars de Barcelona, Girona i Tarragona al voltant del 3,0 %). Malgrat això, aquest tancament és resultant de dinàmiques força diferenciades a cada demarcació.

Sinòpticament, manufactures i serveis privats productius varen subministrar una part substancial de l'augment del VAB a Barcelona el 2023, on el primari va davallar de forma destacada; Girona, del seu costat, presentà una progressió més equilibrada: prou elevat increment manufacturer, intens avenç dels serveis personals i, també, dels privats no personals, alhora que el primari queia de manera important. D'altra banda, Tarragona mostrà unes raons sectorials amb paral·lelismes amb la de Girona, tot i que amb una expansió menor del VAB, tot i la rellevant aportació de les branques energètiques, que van avançar fortament; del seu costat, les manufactures creixeren menys, i també ho feren per sota la mitjana els serveis privats personals, alhora que l'increment de la resta dels privats només fou inferior al de Barcelona, i el primari mostrava igualment una notable reducció. Finalment, Lleida assolí el menor augment del VAB (2,1 %), reflectint les dificultats de les manufactures -tot i la millora energètica- mentre la construcció avançava modestament i els serveis privats (personals i no personals) creixien prou. Pel que fa al primari, la caiguda fou en línia amb la resta de demarcacions.

Per aprofundir en les raons d'aquests registres, l'apartat primer d'aquest punt (2.1. *Creixements similars al voltant del 3 % a Barcelona, Girona i Tarragona, mentre Lleida avançà menys*) presenta els dos aspectes rellevants dels resultats assolits: pesos dels principals sectors sobre el VAB el 2022 i creixement del 2023, que permeten calcular la seva

contribució al canvi de l'exercici. Ubicats aquests, i atès el diferent comportament de l'ocupació, ha semblat adequat destinar l'apartat següent a presentar un balanç de l'afiliació els anys 2019-23, per tal d'avaluar fins a quin punt, i per quins motius, determinats àmbits productius i en certes províncies s'han recuperat més que d'altres (2.2. *El cicle pandèmic i els seus efectes diferencials per demarcacions*). Finalment, el darrer punt (2.3. *Els serveis personals privats: una recuperació 2019-23 encara no finalitzada*) amplia els comentaris anteriors als principals sectors del terciari privat de caràcter personal, unes branques que han dominat tant la contracció.

2.1. Creixements similars al voltant del 3 % a Barcelona, Girona i Tarragona, mentre Lleida avançà menys

Ja s'ha indicat que l'exercici del 2023 es va caracteritzar per un canvi en els sectors responsables del creixement, amb una millora de les manufactures, serveis productius privats i dels col·lectius mentre els privats personals i la construcció presentaren avenços menors. Així, tot i que els serveis personals continuaren aportant una part no menor del creixement del VAB (uns 0,9 punts del 2,9 % d'augment català), es van veure superats per la dels serveis privats no personals que, malgrat que pesen menys en el VAB (18 % del total), van acabar generant 1 punt del creixement.

Aquesta evolució ha tingut traduccions diferenciades entre demarcacions tot i que per raons subsectorials distintes. Així, l'augment del VAB a la demarcació de Barcelona el 2023 (d'un 3,0 %), reflectí una estructura productiva amb un baix pes de la construcció (4,2 % del VAB el 2022), una prou elevada aportació de la indústria (17,3 %) i un marcat domini del terciari (78,1 %), que reflecteix l'aportació més gran dels serveis personals privats al VAB conjunt (d'un 42,0 %), el 20,4 % de la resta de privats i un 15,8 % pels col·lectius. A més, aquestes aportacions amaguen diferències intrasectorials que cal destacar. En l'àmbit industrial, la demarcació de Barcelona es basa en les manufactures (quasi el 90 % del VAB del sector), amb pesos continguts de l'energia, aigua, gas i reciclatge. Amb aquesta estructura, la fortalesa de les branques manufactureres ha impulsat el seu creixement fins al 3,6 %, aportant 0,6 punts percentuals a l'increment conjunt del VAB de la demarcació.

Atès el pes dels serveis en el total, el gruix de l'augment del VAB ha procedit del terciari (2,2 punts en conjunt), tot i que els serveis personals malgrat pesar més han avançat menys, el contrari del que ha succeït amb la resta dels privats. Així, els primers han generat 0,7 punts de l'increment i els segons 1,1 punts,⁴⁴ mentre els serveis col·lectius han contribuït amb 0,4 punts. Finalment, el primari a Barcelona es va contreure d'un -17,6 %, una caiguda que reflectí la més important reducció del VAB agrícola (-27,0 %)⁴⁵ i la menor, tot i que rellevant, de la ramaderia (-15,0 %),⁴⁶ branca que aporta més del 70 % del VAB del primari de la demarcació, mentre la pesca retrocedia d'un -12,6 %. En síntesi, domini abassegador el 2023 dels serveis privats (1,9 punts), empentats per la fortaleza dels no personals, seguits d'aquests darrers, les manufactures i els serveis col·lectius.⁴⁷

En canvi, a Girona l'increment del VAB del 2,9 % el 2023 s'explica per la fortaleza dels serveis privats de caràcter personal, molt directament vinculats a l'activitat turística: aporten vora el 63 % del VAB terciari i van créixer el 2023 d'un elevat 4,2 %, ambdós registres entre els més importants de Catalunya.⁴⁸ Més pes i major augment es tradueix, lògicament, en elevada aportació al canvi del VAB de la demarcació (1,8 punts percentuals), una xifra que dobla la mitjana del país (0,9 punts percentuals). Del seu costat, la contribució de les branques de serveis privats no personals a Girona va ser força menor (0,5 punts), i no perquè el seu avenç el 2023 fos baix (va augmentar d'un 4,8 %), sinó perquè el pes d'aquestes activitats és força més contingut que a la

mitjana catalana (un 11,3 % del VAB enfront del 18,4 % català). En darrer lloc, les manufactures també van contribuir menys a l'increment del VAB de Girona el 2023 (0,5 punts) perquè, tot i que la seva aportació al VAB industrial és elevada (amb un pes el 2022 del 94,3 % del VAB del sector), el 2023 les indústries alimentàries, la principal branca del sector (vora el 40 % del VAB industrial) es va estancar.

Finalment, el primari a la demarcació de Girona, en línia amb el que va succeir a Catalunya, contragué el VAB d'un -19,6 %, reflectint tant la caiguda de l'agrícola (-25,9 %),⁴⁹ com la del ramader (-19,6 %),⁵⁰ una branca que aporta el 67,3 % del VAB primari, davallades a les quals se sumà la de la pesca (-7,2 %).⁵¹

En resum, a Girona, tot i que l'avenç del VAB és pràcticament idèntic al de Barcelona, l'estructura d'aquest és força distinta: elevada contribució dels serveis personals privats (1,8 punts) i menor contribució de les manufactures (0,5 punts), que expressen un baix avenç el 2023 (2,4 %), ja que l'aportació al VAB de la demarcació és elevada (més del 19 % per sobre el 16,2 % de Catalunya); finalment, també en l'àmbit dels serveis col·lectius la seva modesta contribució (0,4 punts) deriva d'un pes del 15,0 % i un avenç del 2,5 %, ambdós valors molt similars a la mitjana del país.

L'augment del VAB de la demarcació de Lleida (2,1 %) reflecteix una indústria que aporta més que la mitjana catalana al VAB de la demarcació: un 20 % el 2022, per sobre el 17,3 % de Barcelona,⁵² amb

44: Part d'aquesta disparitat en les aportacions (i en els creixements) reflecteix que, a Barcelona, les activitats immobiliàries i les professionals, científiques i administratives pesen d'un 16,5 % i un 14,5 % del VAB terciari, respectivament, mentre que la branca d'informació i comunicacions aporten un 6,7 % i la de finances i assegurances 4,9 %.

45: La caiguda agrícola fou el resultat de molt negatives dinàmiques del gruix de les principals branques, llevat de la de plantes i flors (que s'incrementà d'un 1,4 %): la dels cereals caigué d'un -60,2 %, la d'hortalisses davallà d'un -60,5 % i la del vi i most retrocedí d'un -65,1 %. Aquestes davallades reflecteixen, parcialment, la variació en quantitat de la producció de plantes i flors a la demarcació de Barcelona fou del 3,2 %; en l'àmbit dels cereals, el blat caigué d'un -50,5 % (fins a les 37,6 mil tones), la d'ordi d'un -61,4 % (35,2 mil tones); pel que fa a les hortalisses, la producció de col es reduí d'un -46,6 % (2,1 mil tones), la d'enciam d'un -10,2 % (5,1 mil tones), la de tomàquet d'un -17,7 % (11,5 mil tones), mentre la de carxofa caigué d'un -14,1 % (4,4 mil tones); finalment, la producció de vi i most retrocedí d'un -56,8 % (fins als 746 mil hectolitres) (*Avanç de macromagnituds de l'exercici 2023* (Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de juny de 2024)).

46: Pel que fa a la ramaderia de la demarcació de Barcelona, els sacrificis d'aus (pes canal total) s'incrementaren el 2023 d'un 4,7 % (fins a les 105 mil tones), els de boví augmentaren d'un 2,6 % (76 mil tones) alhora que les places de boví en explotacions de bestiar a la demarcació davallaren un 7,8 % (235 mil); en el porquí, els sacrificis a la demarcació de Barcelona caigueren d'un -3,9 % (843 mil tones), mentre que les places davallaren d'un -7,3 % (fins als 2,1 milions). Finalment, a la pesca, les captures en els ports de Barcelona davallaren d'un -42,8 % fins a les 4,1 mil tones. Amb aquests registres, el VAB ramader fou expressió de notables contraccions

(d'un -16,5 % en el boví i del -23,0 % en el porquí), mentre l'aviram millorava (augment del 5,8 %).

47: La diferència entre el creixement total del VAB el 2023 i la suma d'aportacions dels principals sectors s'explica per les contribucions del primari, la construcció i les branques d'energia, aigua, gas i reciclatge.

48: A Catalunya, el pes en el VAB català el 2022 fou d'un més baix 42,3 %, alhora que el creixement el 2023 també va ser menor (d'un 2,3 %).

49: Segons l'avanç de macromagnituds de l'exercici 2023 (juny 2024), la variació en quantitat de la producció de plantes i flors fou del 3,2 %, mentre que, a la demarcació de Girona la fruita fresca, caigueren tant la de poma (d'un -2,8 % fins a les 85,8 mil tones) com la de pera (d'un -7,5 %, assolint 2,5 mil tones); del seu costat, i pel que fa a les plantes farratgeres, el blat de moro farratger caigué d'un -36,3 % (82 mil tones) i la d'alfals d'un -52,3 % (50 mil tones); en els cereals, la producció de blat caigué d'un -58,1 % (23 mil tones) i la d'ordi d'un -45,7 % (30,8 mil tones). Amb aquests registres, el VAB de l'agricultura a Girona va mostrar davallades per la dinàmica oposada de guanys modestos de plantes i flors (1,4 %), reduccions moderades a fruita fresca (-1,7 %) i contraccions elevades a plantes farratgeres (-56,7 %) i, en particular, cereals (-60,2 %).

50: En el sector ramader, els lliuraments de llet davallaren d'un -2,2 % (fins a les 244 mil tones), mentre que els sacrificis del porquí es reduïren (d'un -0,2 %, fins a les 927 mil tones com a pes canal total) i també en el boví (d'un -12,7 %, a 34 mil tones). Aquests canvis provocaren la davallada del VAB ramader, que expressà el manteniment a la llet (0,2 %) i caigudes del porquí (-19,8 %) i el boví (-32,6 %).

51: A Girona, les captures als ports de la demarcació de Girona retrocediren d'un -12,5 % (fins a les 5,7 mil tones).

52: En comparació amb la mitjana catalana, les diferències són menors: la indústria aporta pel conjunt català el 16,6 % de les manufactures (també superior al 16,2 % català) i, en particular, el més elevat pes de les branques

una contribució del 16,6 % de les manufactures (també superior al 15,5 % barceloní) i, en particular, el més elevat pes de les branques d'energia, aigua, gas i reciclatge (3,4 %), només per sota de l'aportació a Tarragona.⁵³ Aquesta més gran contribució es va sumar a un increment rellevant d'aquestes branques (4,5 %, tot i que inferior al 5,8 % català), que van generar 0,2 punts a l'avenç de la demarcació; del seu costat, les manufactures presentaren augments continguts (1,4 %) reflex, en particular, de la dinàmica de les indústries alimentàries, que aporten més d'una tercera part del VAB industrial, i que varen caure d'un -1,0 %, de forma que la seva contribució al creixement de la demarcació fou de 0,2 punts percentuals. En suma, els sectors industrials contribuïren amb 0,4 punts al canvi del VAB de Lleida el 2023, allunyat dels 0,7 generats a Catalunya o Barcelona. A més, en l'àmbit terciari, la dinàmica del 2023 a Lleida ha estat menys intensa (un 3,4 % enfront del 3,9 % català). La suma de menor pes del terciari i augment més moderat s'ha traduït en una aportació a la millora del VAB de Lleida de 2,3 punts percentuals, clarament per sota la contribució del sector a Girona, similar a la de Tarragona i un pèl per sobre la de Barcelona. Aquests resultats reflecteixen uns serveis privats personals que estan a la banda baixa d'aportació al VAB de la demarcació (una mica més del 37 %).⁵⁴ Finalment, a Lleida, el VAB de la important branca primària (genera un 4,5 % del de la demarcació), va davallar d'un -16,7 % com a resultat d'una elevada contracció agrícola (-23,2 %),⁵⁵ i una menor, tot i que significativa, pèrdua de la ramaderia (-9,5 %), que aporta un 41,1 % del VAB del primari.⁵⁶ En resum, la davallada del primari resulta en una negativa aportació al VAB (de -0,8 punts), mentre que en l'altre extrem, els serveis aportaren 2,3 punts (1,4 punts dels privats personals, 0,5 punts de la resta de privats i també 0,5 punts dels col·lectius), i la

indústria contribuï de forma més moderada en 0,4 punts.

Finalment, l'augment del VAB del 3,1 % a Tarragona el 2023 reflectí el pes dels serveis privats personals i el seu destacat avenç, molt directament vinculat a l'activitat turística: aporten vora el 55 % del VAB terciari i han crescut el 2023 d'un elevat 3,8 %, ambdós registres entre els més importants de Catalunya. Aquests es tradueixen en una important aportació al canvi del VAB de la demarcació (1,3 punts percentuals) força superior a la mitjana catalana (0,9 punts percentuals). D'altra banda, la contribució de les branques del terciari privat no personal a Tarragona va ser força menor (0,6 punts), i no perquè el seu avenç el 2023 fora baix (va créixer d'un 5,0 %) sinó perquè el pes d'aquesta branca és força més reduït que la mitjana (11,8 % del VAB enfront del 18,4 % català). Addicionalment, les manufactures i la branca energètica també van contribuir a l'expansió del VAB, encara que en grau més baix (0,9 punts), perquè tot i que la seva aportació és molt elevada (el 2022, més del 30 % del VAB total), el 2023 la indústria química, la principal branca del sector (vora el 23 % del VAB industrial) va créixer moderadament. A més, a Tarragona el VAB del primari va caure d'un -15,9 %, reflectint la molt forta davallada de la branca agrícola (-24,9 %)⁵⁷ i la menor, tot i que significativa, de la ramaderia (-4,6 %). D'altra banda, els resultats de la ramaderia⁵⁸ expressen la caiguda del VAB de la principal branca, l'aviram (més del 87 % del VAB ramader), que va caure d'un -4,1 %, complementada amb la del boví (-25,9 %) i conill (-26,3 %). Finalment, el VAB de la pesca a Tarragona també

d'energia, aigua, gas i reciclatge (un 3,4 % enfront del 2,8 % del conjunt de Catalunya).

53: El pes de les branques sobre el VAB total d'energia, aigua, gas i reciclatge es va situar per sobre l'1,8 % de Barcelona i l'1,2 % de Girona, tot i que per sota del 12,2 % de Tarragona.

54: El 2022, la contribució dels serveis privats personals en el VAB mostrava un gradient que s'estenia des del mínim del 34,7 % de Tarragona al màxim de quasi el 44 % de Girona, passant pel 42 % de Barcelona (i el 41,3 % català com a mitjana ponderada).

55: A Lleida, el 2023, la producció de fruita fresca va tenir bons resultats: la poma augmentà un 16,9 % (fins a les 150 mil tones) i la pera d'un 27,2 % (assolint les 117,2 mil tones); en canvi, va caure amb força la de blat (-44,2 %, fins a les 120,6 mil tones) i la d'ordi (-41,6 %, fins a les 217 mil tones). Pel que fa a plantes farratgeres, les reduccions foren també més que notables (el blat de moro farratger caigué d'un -36,6 % fins a les 135,9 mil tones i la d'alfals d'un -53,5 %, fins a les 405 mil tones). Finalment, a les hortalisses davallaren les produccions de col (d'un -37,0 %, amb 660 tones), la d'enciam (-25,8 %, fins a les 914 tones), la de tomàquet (d'un -36,6 %) i la de ceba (-25,2 %). Amb aquesta dinàmica de les produccions, la caiguda del VAB agrícola fou el resultat d'augment a la fruita fresca (13,6 %) més que compensats per les fortes contraccions de plantes farratgeres (-54,1 %), cereals (-55,5 %) i hortalisses (-59,6 %).

56: Pel que fa a la ramaderia de la demarcació de Lleida, els sacrificis d'aus es van incrementar d'un 3,6 % (fins a 122,5 mil tones), els lliuraments de llet d'un 1,9 % (295,3 mil tones) mentre que el principal subsector, el del porcí (amb un 26,8 % del VAB ramader) va contreure els sacrificis d'un -11,5 % (fins a les 188,3 mil tones). Aquesta dinàmica es va reflectir en una caiguda del VAB ramader que expressà l'increment a l'aviram (3,7 %), la millora a la llet (0,4 %) i la reducció al porquí, la principal branca ramadera amb vora el 27 % del VAB ramader, i que es va contreure d'un -30,7 %.

57: A Tarragona, i segons l'avanç de macromagnituds de l'exercici 2023 (juny 2024), la variació en quantitat de la producció de plantes i flors fou del 3,2 %; del seu costat, la de blat caigué d'un -63,7 % (5 mil tones) i la d'ordi d'un -72,5 % (7,5 mil tones); també presentaren fortes contraccions les d'enciam (d'un -29,3 %) i carxofa (-52,6 %), mentre el tomàquet es mantingué; finalment, en els cítrics la variació en quantitat fou també negativa (del -17,6 %). Aquestes dades de producció es traslladen a un VAB agrícola (un 54,0 % del VAB del primari) on la lleu millora de plantes i flors (1,4 %), no va poder compensar que la resta de principals produccions es varen contreure amb intensitat: la dels cereals d'un -30,7 %, la d'hortalisses d'un -34,9 % i la de cítrics d'un -36,3 %.

58: Pel que fa a la ramaderia a Tarragona el 2023, els sacrificis d'aus (pes canal total) davallaren d'un -3,5 % (107,3 mil tones), els de boví d'un -6,0 % (542 tones) i els de conill d'un -8,2 % (3,9 mil tones).

retrocedí d'un -10,2 %.⁵⁹ En resum, a Tarragona, elevada contribució dels serveis personals privats (1,3 punts) i menor contribució de la indústria (0,9 punts) i dels serveis col·lectius (0,4 punts) i dels serveis privats no personals (0,6 punts).

2.2. El mercat de treball en el cicle pandèmic i els seus efectes diferencials per demarcacions

Atès el comportament de la productivitat aparent del treball, i els forts increments d'afiliació a les distintes demarcacions, sembla adequat finalitzar aquest apartat amb un balanç dels canvis operats en l'estructura laboral (sectorial i territorial) en el cicle pandèmic. De forma agregada, els augments d'afiliació des del 2021 han permès superar els efectes de la pandèmia a totes les demarcacions, amb millores acumulades 2019-23 més elevades a Tarragona i Girona (8,4 % per ambdues) i una mica menors a Barcelona (7,0 %) i Lleida (6,6 %). En conjunt, i respecte del 2019, els afiliats del 2023 assenyalen als serveis privats no personals i als col·lectius com els beneficiaris del cicle 2019-23: arreu, ambdós grups han guanyat posicions en l'ocupació total. Específicament pel 2023, mentre l'afiliació a les manufactures ha continuat perdent pes (del 13,5 % del total el 2019 al 12,8 % el 2023) i la construcció s'ha mantingut (del 6,2 % al 6,3 %), s'accentuava el procés de terciarització que ha caracteritzat l'economia catalana des del 2008, de forma que els afiliats als serveis s'han incrementat, entre el 2019 i el 2023, del 78,4 % al 79,0 %.

Lògicament, aquesta més elevada aportació del terciari a l'ocupació reflecteix, indirectament, les dificultats a les manufactures, vinculades als increments de productivitat, i que el 2023 s'expressaren en un feble avenç de l'afiliació de només un 1,2 %, tot i que amb diferències notables entre demarcacions. Així, a Barcelona, marcant el to del país, va avançar d'un 1,1 %, mentre que a Girona la millora fou més intensa (2,5 %), a Lleida es mantingué lleugerament per sobre la mitjana (1,3 %) i a Tarragona per sota (0,9 %). Del seu costat, la construcció va presentar dinàmiques d'afiliats superiors a Barcelona (3,1 %) i Girona (2,4 %), mentre creixia força menys a Lleida i a Tarragona (1,7 % i 1,3 %, respectivament). Amb aquests registres del 2023, el saldo del cicle pandèmic de

l'afiliació a les manufactures a les distintes demarcacions és, també, divers: tenint en compte que pel conjunt de Catalunya ha estat d'un 1,4 %, a Barcelona encara es troba un -0,6 % per sota, mentre que a la resta de demarcacions l'augment d'aquests anys s'ha situat en un 10,1 % a Girona i un 4,8 % i un 4,9 % a Lleida i Tarragona, respectivament.

Pel que fa al terciari, la fortalesa dels serveis més directament vinculats a les activitats turístiques, i la parcial recuperació del seu pes, han permès que Girona i Tarragona tornessin a presentar el 2023 els increments d'afiliació al terciari privat personal més elevats del país. En tot cas, en un context d'intens avenç (augment del 3,4 % dels afiliats a aquestes branques a Catalunya), a Girona i Tarragona les millores foren sensiblement més elevades que la mitjana (5,0 % i 3,9 % respectivament) mentre a Barcelona i, en particular, Lleida aquesta afiliació s'incrementà menys (d'un 3,2 % i d'un 2,5 %, respectivament). A aquests diferencials cal sumar-hi el que a Girona i Tarragona aporten un pes superior a la mitjana catalana del 36,4 % de l'afiliació: a Girona s'elevava al 40,0 % i a Tarragona el 37,3 %, mentre que Barcelona (35,9 %) i Lleida (35,1 %) aportaven una proporció força menor de l'afiliació de cada demarcació.⁶⁰ D'aquesta manera, el saldo 2019-23 en afiliació pel terciari privat personal expressa un increment del 3,3 % a la demarcació de Barcelona, un 5,5 % a Girona, un 3,7 % a Lleida i un 5,7 % a Tarragona.

En canvi, la jerarquia de l'afiliació el 2023 fou distinta per a la resta de serveis privats, els que tenen una vinculació més directa amb l'activitat productiva. En aquests, el 3,0 % català reflectí un gradient que abasta des dels més forts increments de Barcelona (3,2 %) i Tarragona (3,1 %) als més moderats de Girona (1,5 %) i al lleu ascens de Lleida (0,8 %). A més, aquestes branques aportaven pesos de l'afiliació també diferents: del màxim del 24,1 % a Barcelona (per sobre el 21,5 % català) al mínim de Lleida (12,1 %), mentre presentaven valors intermedis Girona (13,1 %) i Tarragona (14,4 %). D'aquesta manera, els serveis privats no personals van contribuir amb una proporció més elevada a l'augment de l'afiliació a Barcelona (0,8 punts percentuals de l'increment), que a la resta de

59: Les captures pesqueres als ports de la demarcació de Tarragona reduïren d'un -13,3 % (fins a les 6,7 mil tones).

60: La reducció del pes d'aquests serveis en el conjunt de l'afiliació va ser general (pel total català, d'uns -1,3 punts percentuals des del 37,7 % del 2019 al 36,4 % del 2022), a Girona el retrocés fou superior (-1,7 punts, del

41,7 al 40,0 % de l'afiliació el 2022), mentre que els retrocessos a la resta de demarcacions foren similars a la mitjana: a Barcelona -1,3 pp (del 37,2 % a 35,9 %), a Tarragona de -1,1 pp (de 38,4 % a 37,3 %) i a la de Lleida -1 pp (de 36,1 % a 35,1 %).

demarcacions.⁶¹ D'aquesta manera en els anys 2019-23 el terciari privat no personal va acumular un increment del 12,1 % a Barcelona, un 9,6 % a Girona, un 6,2 % a Lleida i un 9,5 % a Tarragona. Finalment, un to més expansiu va tenir l'afiliació als serveis col·lectius (AAPP, sanitat i benestar social i educació, privades o públiques),⁶² amb augments el 2023 a Catalunya del 4,0 % i increments superiors a Tarragona (6,3 %) i Lleida (5,3 %), i menors a Barcelona (3,7 %) i Girona (3,4 %). Així, en l'acumulat 2019-23 en els col·lectius expressaren un increment de l'11,6 % a Barcelona, un 12,8 % a Girona, un 15,2 % a Lleida i un 16,4 % a Tarragona.

2.3. Els serveis personals privats: una recuperació 2019-23 encara no finalitzada

Atesa la rellevància dels serveis personals tant en el col·lapse de l'activitat el 2020 com en la recuperació 2021/22, sembla pertinent acabar aquesta secció avaluant què ha succeït en alguns indicadors d'aquells serveis i en el seu mercat de treball.

A la demarcació de Barcelona, els registres d'alguns indicadors del terciari privat respecte del 2019 pràcticament s'han tancat el 2023. Així, els 50 milions de passatgers de l'Aeroport del Prat finalitzaran l'exercici del 2023 només un -5,4 % per sota els 52,7 milions del 2019; mentre els turistes arribats en creuers marítims i passatgers al Port de Barcelona (assolint els 5,3 milions el 2023) varen superar ja en un 14,6 % els 4,6 milions del 2019; un perfil també similar al de les pernoctacions en establiments hotelers: els 33,9 milions registrats el 2023 a la demarcació barcelonina cal comparar-los amb els 33,5 milions del 2019. Del seu costat, a Girona els viatgers a l'aeroport Girona-Costa Brava augmentaren amb força el 2023 (d'un 20,6 %), tot i que els 1,6 milions assolits encara estaven per sota els 1,9 milions del 2019, alhora que els 12,4 milions de pernoctacions en establiments hotelers igualaven ja els valors pre-pandèmics mentre que ja han superat els registres previs a la COVID les pernoctacions en càmpings i les efectuades en turisme rural.⁶³ A aquests resultats cal sumar-hi la millora de l'activitat a les pistes d'esquí.⁶⁴ A

Tarragona el gruix dels indicadors turístics del 2023 ha aconseguit superar els registres del 2019: pels viatgers de l'aeroport de Reus, l'augment del 14,5 % els va impulsar fins al milió, pràcticament el nivell del 2019, mentre que les pernoctacions en establiments hotelers creixeren amb força (d'un 8,9 %) fins als 10,5 milions, una xifra que ja supera lleument els 10,4 milions del 2019. Del seu costat, els turistes arribats en creuers al port de Tarragona han incrementat un 80,5 % respecte del 2022 (dels 63,5 mil del 2022 als 114,6 mil del 2023), tot i que aquesta xifra encara se situa per sota els 128,1 mil del 2019. Finalment, pel que fa a Lleida, el 2022 les pernoctacions en establiments hotelers van créixer d'un 0,9 % (fins als 2 milions), consolidant la superació dels 1,9 milions del 2019, mentre que les pernoctacions en càmpings, tot i el retrocés d'un -2,3 % el 2023 (fins als 815 mil) continuaren per sobre les 643 mil del 2019. Al mateix temps, pel que fa als visitants de les estacions d'esquí dels Pirineus de Lleida, a Boí Taüll la temporada 2022/23 va mostrar un increment anual en l'afluència de visitants del 29,5 %, a Espot d'un 3,2 % i a Port Ainé d'un 3,3 %, mentre que Baqueira-Beret va registrar la temporada 2022/23 la seva segona millor xifra històrica, amb 990 mil dies d'esquí venuts (per sota del rècord d'1 milió de la temporada 2021/22).

En resum, per a alguns indicadors d'activitat dels serveis personals privats els registres del 2023 han permès, en general, superar ja els assolits el 2019. Tanmateix, i malgrat els forts augments des dels mínims del 2020 (en passatgers en aeroports, pernoctacions hoteleres, en càmpings o en cases rurals, turistes arribats en creuers o utilització de les instal·lacions d'esquí), en molts d'ells el saldo del cicle pandèmic tot just va començar a ser positiu a finals del 2023. La manifesta dificultat per aquesta recuperació indica, anys després del xoc pandèmic, la seva intensitat, al mateix temps que mostra com la crisi de la COVID ha reduït el creixement d'aquests serveis: en el balanç d'aquests anys s'ha de considerar no solament si s'han recuperat els valors del 2019, sinó on haurien arribat d'haver continuat la tendència prèvia a la pandèmia.

61: Específicament, a Girona els serveis privats no personals van generar el 2022 el 10,5 % del creixement de l'ocupació (uns 0,5 punts del total de l'augment del 4,3 %) i a Tarragona el 6,3 % (uns 0,2 punts d'un increment total del 3,8 %).

62: En aquests serveis, el 20 % del pes mitjà a l'afiliació catalana reflecteix aportacions més elevades a Lleida (22,7 %) i Tarragona (22,5 %), mentre presenten menors pesos a Barcelona (20,7 %) i Girona (19,3 %).

63: Per les pernoctacions en càmpings, un avenç del 7,2 % el 2023 fins als 8,8 milions (situant-se per sobre els 7,6 milions del 2019), mentre que a les

efectuades en turisme rural, l'increment fou del 7,0 %, fins als 561 mil, també per sobre dels 538 mil del 2019.

64: Així, a Vall de Núria l'afluència de visitants va créixer un 10,3 % a l'hivern 2023/22 respecte al 2022/21, en canvi, a La Molina caigueren d'un -8,1 %, a Vallter d'un -52,6 % (per adverses condicions meteorològiques) i la Masella es reduïren els dies d'esquí venuts dels 400 mil de la temporada 2021/22 als 378 mil de la temporada 2022/23.

Pel que fa a la dinàmica de l'afiliació dels serveis personals privats, aquesta ha estat en general positiva. Així, el 2023 la branca més expansiva en afiliació ha estat l'hostaleria, que va créixer a Catalunya d'un 6,0 %, força per sobre de la mitjana dels serveis personals privats (3,4 %), un avenç que va ser més intens a les províncies més severament afectades per la pandèmia: així a Tarragona, on havia caigut el 2020 d'un insòlit -22,6 %, les millores 2021/22 i la del 2023 (7,6 %) han situat el balanç 2019-23 en un destacat increment de l'11,0 %. Quelcom de similar va succeir a Girona, amb un augment el 2023 del 6,8 % situant el balanç en un positiu 8,5 %. Una dinàmica menys expansiva va mostrar a Barcelona, amb un avenç d'afiliats a l'hostaleria del 5,8 %, increment que va situar el balanç 2019-23 en un 2,0 %, mentre que a Lleida els augments d'afiliació a l'hostaleria del 2023 (2,9 %) i els dels anys 2021/22 no han permès compensar la davallada de 2020 (-14,7 %), situant el saldo 2019-23 en un -0,9 %.

Juntament amb l'hostaleria, cal destacar l'alça de l'afiliació als transports i l'emmagatzematge (4,2 % el 2023), que va presentar increments molt importants a Girona (15,8 %), registres vora la mitjana a Lleida (4,2 %) i Tarragona (4,0 %) i augments inferiors a Barcelona (3,2 %). Amb aquests avenços, els afiliats en el 2023 a aquesta branca superen els de 2019 a totes les demarcacions, encara que de forma més destacada a Lleida (19,2 %), amb increments menors, però també importants, a Tarragona i Barcelona (8,1 % i 6,6 % respectivament) i més continguts a Girona (3,0 %). Del seu costat, l'afiliació a les activitats artístiques, entreteniment i altres serveis, una branca que el 2022 aportava un 14,0 % dels serveis personals privats, mostrà una dispersió d'avenços que oscil·là entre el 3,5 % de Barcelona i Tarragona i l'1,8 % de Lleida, situant-se Girona en un valor intermedi (2,3 %). Aquest augment ha permès als afiliats a aquesta branca superar els del 2019 de forma clara a Girona (amb un creixement acumulat 2019-23 del 6,3 %), de forma menys intensa a Lleida i Barcelona (3,9 % i 3,7 %) i només modestament a Tarragona (0,6 %). Finalment, el comerç (un 47,7 % dels afiliats als serveis personals privats catalans el 2022), que havia mostrat una davallada de l'afiliació en el conjunt del país el 2020 (un -3,2 %), i prou notables recuperacions el 2021 (2,1 %) i 2022 (1,8 %), va aconseguir continuar-les amb un augment del 2,1 % el 2023, tot i que les diferències entre demarcacions foren més contingudes: entre el de Girona (2,3 %) i el de Tarragona (1,6 %), se situen molt a prop Barcelona (2,1 %) i Lleida (1,9 %).

Amb aquestes millores del 2023, el saldo 2019-2023 mostrà un increment acumulat més elevat a Girona (3,6 %), menor a Tarragona i Barcelona (2,9 % i 2,7 %, respectivament) i força més baix a Lleida (0,7 %).

TAULA 2.1. EVOLUCIÓ DEL VAB PB DE LES DEMARCACIONS CATALANES. 2020-2023
(TAXES REALS DE VARIACIÓ INTERANUAL EN %)

Any	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya
2020	-11,8	-13,9	-11,8	-14,2	-12,3
2021	6,4	8,6	6,4	5,7	6,5
2022	7,2	8,1	4,8	5,0	6,9
2023	3,0	2,9	2,1	3,1	2,9

Font: Dades de Catalunya a partir d'IDESCAT, demarcacions estimació BBVA.

TAULA 2.2. VAB PB PER COMPONENTS DE L'OFERTA A LES DEMARCACIONS CATALANES. 2023
(TAXES DE VARIACIÓ INTERANUAL EN %)

	Primari	Indústria	Construcció	Serveis	Total
Barcelona	-17,3	3,9	2,7	2,8	3,0
Girona	-19,6	2,6	1,2	3,9	2,9
Lleida	-16,7	1,9	1,2	3,4	2,1
Tarragona	-15,9	2,9	0,9	3,7	3,1
Catalunya	-17,6	3,5	1,8	3,1	2,9

Font: Dades de Catalunya a partir d'IDESCAT, demarcacions estimació BBVA.

TAULA 2.3. VIATGERS, PERNOCTACIONS I ESTADA MITJANA EN ESTABLIMENTS HOTELERS DE CATALUNYA PER MARQUES TURÍSTIQUES. 2023¹ (TAXES DE CREIXEMENT MITJÀ EN % I ESTADA MITJANA EN DIES)

	Viatgers	Pernoctacions	Estada mitjana
Barcelona	13,0	11,0	2,6
Costa Brava	8,2	11,2	3,0
Costa Daurada	6,6	10,2	3,4
Costa Barcelona	18,6	14,2	2,8
Paisatges Barcelona	9,6	5,1	1,7
Pirineus	10,1	5,8	2,0
Terres de Lleida	2,0	-2,2	1,6
Terres de l'Ebre	-4,5	-1,6	2,5
Vall d'Aran	0,8	-4,5	2,8
Catalunya	11,4	10,8	2,8

Agregació de marques turístiques segons comarques, consultar nota metodològica en: IDESCAT Indicadors anuals, Sectors econòmics, Turisme, Establiments hotelers. Pernoctacions. Per marques turístiques Barcelona: Barcelonès, Costa Brava: Alt Empordà, Baix Empordà, Gironès, Pla de l'Estany i Selva. Costa Daurada: Alt Camp, Baix Camp, Baix Penedès, Conca de Barberà, Priorat i Tarragonès. Costa de Barcelona: Alt Penedès, Baix Llobregat, Garraf i Maresme Vallès Occidental i Vallès Oriental. Paisatges de Barcelona: Anoia, Bages i Osona. Pirineus: Alt Urgell, Alta Ribagorça, Berguedà, Cerdanya, Garrotxa, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Ripollès i Solsonès. Terres de l'Ebre: Baix Ebre, Montsià, Ribera d'Ebre i Terra Alta Vall d'Aran: Vall d'Aran.

1. Dades de l'últim any provisionals. Data d'actualització: 6 de juny de 2024.

Font: BBVA a partir de dades de l'IDESCAT.

TAULA 2.4. OCUPACIÓ EPA PER DEMARCACIONS. 2021-2023
(VALORS ABSOLUTS EN MILERS DE PERSONES I TAXES DE CREIXEMENT I PES SOBRE CATALUNYA EN %
OCUPATS DE TOTES LES EDATS)

Demarcació	Valors absoluts			Taxes de creixement			Pes sobre Catalunya		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Barcelona	2.552	2.602	2.779	3,5	2,0	6,8	74,1	74,1	74,4
Girona	349	368	375	3,1	5,4	1,9	10,1	10,5	10,0
Lleida	199	197	206	0,3	-1,3	4,6	5,8	5,6	5,5
Tarragona	343	348	375	2,6	1,5	7,8	10,0	9,9	10,0
Catalunya	3.442	3.514	3.735	3,2	2,1	6,3	100,0	100,0	100,0

Data d'actualització: 6 de juny de 2024.
Font: BBVA a partir de dades de l'INE.

TAULA 2.5. ATUR REGISTRAT PER DEMARCACIONS I SECTORS. 2023
(NOMBRE D'ATURATS)

Demarcació	Primari	Indústria	Construcció	Serveis	SOA ¹	Total
Valors absoluts ^{2,3}	1.935	28.867	18.506	184.844	18.066	252.218
Barcelona	711	3.504	2.775	21.547	2.298	30.835
Girona	1.435	1.650	1.281	11.338	1.432	17.135
Lleida	1.598	3.588	3.533	28.296	3.174	40.189
Tarragona	5.679	37.608	26.095	246.025	24.969	340.376
Catalunya⁴	1.935	28.867	18.506	184.844	18.066	252.218

1. Aturats sense ocupació anterior, inclou els no classificats i els que busquen primera ocupació. 2. Dades obtingudes a partir d'assignar cada comarca a una única demarcació que pot presentar discrepàncies respecte a si l'assignació es fa a partir de municipis. 3. Aturats (SOC) comarcalitzats. 4. El total d'aturats a Catalunya no ha de coincidir necessàriament amb la suma dels totals de les demarcacions. Data d'actualització: 6 de juny de 2024.
Font: BBVA a partir de dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

TAULA 2.6. CREIXEMENT DEL VAB I L'AFILIACIÓ A LA DEMARCACIÓ DE BARCELONA. 2019-20223 (PELS PESOS VAB NOMINAL SOBRE CADA AGREGACIÓ EN %; PELS CANVIS VAB REAL I AFILIACIÓ DE L'ANY O ACUMULAT PELS PERÍODES EN %)

	Pesos VAB 2022	Canvi VAB real	Contribució	Afiliació	Canvi 2019-2023 VAB real	Afiliació
A. VAB	1	2	3=1*2/100	4	5	6
Primari	0,3	-17,3	-0,1	-1,4	-31,3	-4,9
Indústria	17,3	3,9	0,7	1,4	-4,5	0,8
Energia, aigua i gas	1,8	6,3	0,1	4,9	-24,6	21,0
Manufactures	15,5	3,6	0,6	1,1	-1,5	-0,6
Construcció	4,2	2,7	0,1	3,1	-9,3	8,5
Serveis	78,2	2,8	2,2	3,3	6,4	7,9
Privats	62,4	3,0	1,9	3,2	7,0	6,7
Personals	42,0	1,8	0,7	3,2	3,1	3,3
Resta	20,4	5,4	1,1	3,2	15,6	12,1
Col·lectius	15,8	2,4	0,4	3,7	4,2	11,6
Total	100	3,0	3,0	3,0	3,5	7,0

Font: Per VAB, estimació BBVA; per afiliació, dades fins a 2020/T3 BBVA a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu, a partir de 2020/T4 BBVA a partir de dades d'IDESCAT.

TAULA 2.7. CREIXEMENT DEL VAB I L'AFILIACIÓ A LA DEMARCACIÓ DE GIRONA. 2019-2023 (PELS PESOS VAB NOMINAL SOBRE CADA AGREGACIÓ EN %; PELS CANVIS VAB REAL I AFILIACIÓ DE L'ANY O ACUMULAT PELS PERÍODES EN %)

	Pesos VAB 2022	Canvi VAB real	Contribució	Afiliació	Canvi 2019-2023 VAB real	Afiliació
A. VAB	1	2	3=1*2/100	4	5	6
Primari	2,3	-19,6	-0,5	0,7	-26,1	-0,8
Indústria	20,3	2,6	0,5	2,5	4,1	10,0
Energia, aigua i gas	1,2	6,0	0,1	2,9	-28,3	8,6
Manufactures	19,2	2,4	0,5	2,5	7,5	10,1
Construcció	6,9	1,2	0,1	2,4	-10,4	9,4
Serveis	70,4	3,9	2,8	3,9	6,6	8,1
Privats	55,3	4,3	2,4	4,1	6,9	6,5
Personals	44,0	4,2	1,8	5,0	5,7	5,5
Resta	11,3	4,8	0,5	1,5	11,3	9,6
Col·lectius	15,1	2,5	0,4	3,4	4,5	12,8
Total	100	2,9	2,9	3,5	4,0	8,4

Font: Per VAB, estimació BBVA; per afiliació, dades fins a 2020/T3 BBVA a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu, a partir de 2020/T4 BBVA a partir de dades d'IDESCAT.

TAULA 2.8. CREIXEMENT DEL VAB I L'AFILIACIÓ A LA DEMARCACIÓ DE LLEIDA. 2019-2022

(PELS PESOS VAB NOMINAL SOBRE CADA AGREGACIÓ EN %; PELS CANVIS VAB REAL I AFILIACIÓ DE L'ANY O ACUMULAT PELS PERÍODES EN %)

	Pesos VAB 2022	Canvi VAB real	Contribució	Afiliació	Canvi 2019-2023 VAB real	Afiliació
A. VAB	1	2	3=1*2/100	4	5	6
Primari	4,5	-16,7	-0,8	-0,3	-35,5	-2,7
Indústria	20,3	1,9	0,4	1,4	-7,0	4,9
Energia, aigua i gas	3,4	4,5	0,2	2,7	-38,8	6,5
Manufactures	16,9	1,4	0,2	1,3	1,5	4,8
Construcció	6,2	1,2	0,1	1,7	-11,5	9,2
Serveis	69,0	3,4	2,3	3,1	7,5	7,7
Privats	51,4	3,7	1,9	2,1	7,8	4,3
Personals	38,1	3,7	1,4	2,5	7,1	3,7
Resta	13,3	3,4	0,5	0,8	9,4	6,2
Col·lectius	17,6	2,7	0,5	5,3	6,5	15,2
Total	100	2,1	2,1	2,5	0,5	6,6

Font: Per VAB, estimació BBVA; per afiliació, dades fins a 2020/T3 BBVA a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu, a partir de 2020/T4 BBVA a partir de dades d'IDESCAT.

TAULA 2.9. CREIXEMENT DEL VAB I L'AFILIACIÓ A LA DEMARCACIÓ DE TARRAGONA. 2019-2023

(PELS PESOS VAB NOMINAL SOBRE CADA AGREGACIÓ EN %; PELS CANVIS VAB REAL I AFILIACIÓ DE L'ANY O ACUMULAT PELS PERÍODES EN %)

	Pesos VAB 2022	Canvi VAB real	Contribució	Afiliació	Canvi 2019-2023 VAB real	Afiliació
A. VAB	1	2	3=1*2/100	4	5	6
Primari	1,3	-15,9	-0,2	-1,9	-25,8	-5,7
Indústria	31,0	2,9	0,9	0,9	-16,0	5,0
Energia, aigua i gas	12,2	5,4	0,7	1,5	-33,2	5,2
Manufactures	18,8	1,3	0,2	0,9	-8,6	4,9
Construcció	4,9	0,9	0,0	1,3	-11,6	8,2
Serveis	62,8	3,7	2,4	4,5	6,7	9,6
Privats	46,6	4,2	1,9	3,7	7,1	6,8
Personals	34,8	3,8	1,3	3,9	5,2	5,7
Resta	11,8	5,0	0,6	3,1	12,0	9,5
Col·lectius	16,2	2,6	0,4	6,3	5,0	16,4
Total	100	3,1	3,1	3,5	-1,9	8,4

Font: Per VAB, estimació BBVA; per afiliació, dades fins a 2020/T3 BBVA a partir de dades de l'Observatori de Treball i Model Productiu, a partir de 2020/T4 BBVA a partir de dades d'IDESCAT.